

Behov av intressebevakning och förordnande av en intressebevakare

En person som på grund av sitt hälsotillstånd saknar förmåga att bevaka sina intressen eller sköta personliga eller ekonomiska angelägenheter som kräver åtgärder och som inte på annat sätt blir skötta på lämpligt sätt kan förordnas en intressebevakare. Angelägenheterna kan bli skötta på lämpligt sätt utan en intressebevakare, till exempel med stöd av närstående eller med hjälp av direktbetalningsavtal, fullmakter eller intressebevakningsfullmakt.

Intressebevakningsärendet kan inledas vid magistraten antingen på basis av personens egen ansökan eller en anmälan som görs av en annan person. En person som vill ha en intressebevakare, dennes far, mor, maka, barn eller annan närstående kan även ansöka om förordnande av en intressebevakare direkt hos tingsrätten.

1. Personens egen ansökan om förordnande av en intressebevakare

Personen kan själv ansöka hos magistraten i sin hemkommun och begära att han eller hon förordnas en intressebevakare. Till ansökan ska bifogas läkarutlåtande över behovet av intressebevakning. Om den sökande är i behov av intressebevakning, kan magistraten förordna honom eller henne en intressebevakare, ifall personen förmår förstå sakens betydelse och om han eller hon begär att en viss person förordnas till sin intressebevakare.

För att magistraten ska kunna förordna en intressebevakare, ska magistraten hålla samråd i ärendet med den sökande personligen. Närstående till den sökande hörs endast på begäran av den sökande.

2. Anmälan om person i tydligt behov av intressebevakning

Anmälan om person i tydligt behov av intressebevakning kan skickas till magistraten i hans eller hennes hemkommun. Magistraten utreder på grundval av anmälan behovet av intressebevakning hos personen i fråga.

Om magistraten efter att ha utrett saken anser att personen som anmälan gäller är i behov av intressebevakning, ansöker magistraten hos tingsrätten om förordnande av en intressebevakare.

Magistraten utreder behovet av intressebevakning genom att begära följande utredningar:

a) Läkarutlåtande

Syftet med läkarutlåtandet är att utreda om personen har en sådan sjukdom eller en annan motsvarande orsak, på grund av vilken han eller hon inte förmår sköta sina personliga eller ekonomiska angelägenheter.

Om ett läkarutlåtande över behovet av intressebevakning hos personen som anmälan gäller inte bifogats till anmälan, begär magistraten ett sådant av sjuk- och hälsovården.

b) Samråd i intressebevakningsärenden

Magistraten ger personen som anmälan om intressebevakning gäller tillfälle att framföra sin åsikt i ärendet skriftligen eller personligen, om han eller hon förmår förstå sakens betydelse. Magistraten ger vid behov även personens maka och andra närstående tillfälle att framföra sin åsikt i ärendet.

c) Övriga utredningar

Magistraten kan vid behov begära om utredningar eller utlåtanden av olika myndigheter, såsom socialväsendet, utskökningsmyndigheter, servicehem eller vårdinrättningar.

3. Vem kan verka som intressebevakare?

En allmän intressebevakare vid en intressebevakningsbyrå eller annan tjänsteproducent inom rättshjälps- och intressebevakningsdistriktet eller en privatperson som gett sitt samtycke och är lämplig för uppdraget kan förordnas till intressebevakaruppdraget. Vid prövning av lämpligheten skall bland annat beaktas den föreslagna intressebevakarens skicklighet och erfarenhet samt uppdragets art och omfattning.

4. Intressebevakarens uppgifter

Vid förordnande av en intressebevakare fastställer domstolen eller magistraten samtidigt vilka uppgifter som ingår i intressebevakaruppdraget. Intressebevakaruppdraget kan gälla tills vidare eller för viss tid.

Vanligtvis förordnas en intressebevakare att sköta huvudmannens egendom och ekonomiska angelägenheter. Domstolen kan förordna att intressebevakaren har rätt att företräda huvudmannen i ärenden som gäller huvudmannens person, om huvudmannen inte kan förstå sakens betydelse. Intressebevakaren ska även utan ett separat förordnande ser till att huvudmannen får lämplig vård, omvårdnad och rehabilitering.

Förordnandet kan begränsas så att det gäller ett enskilt ärende, till exempel försäljning av en fastighet.

5. Avgifter med anknytning till intressebevakningen

Avgifterna som tingsrätten tar ut för magistratens beslut och magistratens ansökan om förordnande av en intressebevakare fastställs i enlighet med finansministeriets förordning. Magistraten debiterar huvudmannen för avgifter som uppkommer för såväl förordnandet av intressebevakning som bland annat tillståndsärenden och redovisning. Avgifterna betalas ur huvudmannens tillgångar.

Intressebevakaren har rätt att från huvudmannens tillgångar erhålla ett arvode enligt statsrådets förordning samt ersättning för nödvändiga utgifter.

Närmare information om magistratens avgifter och intressebevakarens arvode finns på magistratens webbplats.